

**ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ҲАЙДОВЧИЛАРИНИНГ БЕЛГИЛАНГАН ҲАРАКАТ
ТЕЗЛИГИНИ ОШИРИБ ЮБОРИШИ ҲУҚУҚБУЗАРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ
ОҚИБАТЛАРИ**

Алижонов Азизжон Турсуналиевич

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Малака ошириш институти Касбий тайёргарлик
факультети Жанговар ва жисмоний тайёргарлик цикли катта ўқитувчиси, подполковник

Аннотация: Мазкур мақолада транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини ошириб юбориши ҳуқуқбузарлигига, ҳаракатланиш тезлиги ва йўл ҳаракати тушунчаси ва турлари, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш фаолияти, бу борада ишларни самарадорлигини ошириш бўйича таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилган.

Таянч сўзлар: Ҳаракатланиш тезлиги, транспорт воситаси, йўл-транспорт ходисалари, йўл ҳаракати.

**ПРАВОВЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ НАРУШЕНИЯ ВОДИТЕЛЯМИ ТРАНСПОРТНЫХ
СРЕДСТВ ПРЕВЫШЕНИЯ УСТАНОВЛЕННОЙ СКОРОСТИ ДВИЖЕНИЯ.**

Аннотация: В статье рассмотрены вопросы, касающиеся нарушения водителями транспортных средств превышения установленной скорости движения, понятия и видов скорости движения и дорожного движения, деятельности по обеспечению безопасности дорожного движения, выработаны предложения и рекомендации по повышению эффективности работы в этом направлении.

Ключевые слова: Скорость передвижения, транспортное средство, дорожно-транспортные происшествия, дорожно-транспортное движение.

**LEGAL CONSEQUENCES OF VIOLATION BY DRIVERS OF VEHICLES
EXCEEDING THE SET SPEED LIMIT.**

Abstract: The article deals with issues related to violations by drivers of vehicles exceeding the set speed, the concept and types of speed and traffic, activities to ensure road safety, developed proposals and recommendations to improve the efficiency of work in this direction.

Keywords: Speed of movement, vehicle, traffic accidents, traffic.

Жаҳонда автотранспорт воситалари иштирокида содир этилган ҳуқуқбузарликлар натижасида жабрланганлар сони ортиб бораётганлиги ҳамда унинг келтириб чиқараётган зарарининг нақадар жиддийлиги инсониятни ташвишга солмоқда. Маълумотларга кўра дунёда ҳар йили 1.3¹ миллиондан ортиқ одам йўл транспорт ходисаси қурбонига айланиб бормоқда. Бу дегани 24 сония ичида бир нафар фуқаро вафот этмоқда. Йўл-транспорт ходисалари дунёдаги 5 ёшдан 29 ёшгача бўлган ёшлар ўлимининг энг кенг тарқалган сабабидир. 20-50 миллиондан ортиқ одам эса турли хил даражадаги жароҳатлар олганлиги, шулардан кўпчилиги ногирон бўлиб қолганлиги ҳақида, оммавий ахборот воситалари

¹ <https://news.un.org/ru/story/2022/06/1427022> электрон манба.

орқали кўплаб инсонлар эшитган ва баъзи инсонлар видео лавҳаларини кўрган, ҳаттоки шахсан гувоҳи бўлганлар ҳам орамиздан топилади. Лекин ушбу бир неча сонияда содир бўладиган аянчли оқибатларнинг, бевақт ўлимларнинг юзага келиши, йўл ҳаракати иштирокчиларининг арзимаган эътиборсизлиги ёки ҳаддан ташқари ўзига ишонганлиги натижасида содир бўлаётганлигини кўпчиликка маълум.

Тадқиқотлар натижасида шу нарса аниқ бўлдики, «Транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини ошириб юбориши» ҳуқуқбузарлиги натижасида, кўплаб оғир оқибатларга сабабчи бўлган, йўл транспорт ҳодисалари содир бўлган. Транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини ошириб юборишига қарши курашишнинг ҳуқуқий асосларини ёритишдан аввал, куйидаги асосий тушунчаларга таъриф бериб ўтсак манتيқан тўғри бўлади.

транспорт воситаси — одамларни, юкларни ташишга ёки махсус ишларни бажаришга мўлжалланган қурилма.

механик транспорт воситаси — двигатель билан ҳаракатга келтириладиган транспорт воситаси (мопеддан ташқари). Бу атама барча трактор ва ўзиюрар мосламаларга ҳам тааллуқлидир.

мопед — иш ҳажми 50 см³ гача, юқори тезлиги соатига 50 километрдан ошмайдиган двигатель билан ҳаракатга келтириладиган икки ёки уч ғилдиракли транспорт воситаси. Осма двигателли велосипедлар ва юқоридаги таърифга эга бўлган бошқа транспорт воситалари ҳам мопедларга тенглаштирилади.

мотоцикл — кажавали ёки кажавасиз икки ғилдиракли механик транспорт воситаси. Аслаҳаланган ҳолатдаги вазни 400 килограммдан ошмайдиган уч ва тўрт ғилдиракли механик транспорт воситалари, шунингдек двигателининг иш ҳажми 50 см³ дан ёки энг юқори конструктив тезлиги соатига 50 километрдан ортиқ бўлган скутер, квадроцикл, электроскутерлар ҳам мотоциклларга тенглаштирилади.

транспорт воситасининг эгаси — транспорт воситасига мулк ҳуқуқи ёки бошқа ашёвий ҳуқуқлар асосида эгалик қилувчи юридик ёки жисмоний шахс.

ҳайдовчи — йўлларда транспорт воситасини бошқариб бораётган шахс. Бошқаришни ўргатувчи, от аравани бошқараётган, ҳайвонларни миниб ҳаракатланаётган ёки уларни етаклаб бораётган, чорва моллари (пода)ни ҳайдаб бораётган шахслар ҳайдовчига тенглаштирилади.

пиёда — транспорт воситасидан ташқарида бўлган ва йўлда бирор-бир юмуш билан банд бўлмаган шахс. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг двигателсиз аравачасида ҳаракатланаётган, велосипед, мопед, мотоцикл, чана, аравача ва болалар ёки ногиронлиги бўлган шахслар аравачасини етаклаган, шунингдек, ҳаракатланиш учун роликли конькилар, двигателсиз самокатлар ва бошқа шуларга ўхшаш воситалардан фойдаланаётган шахслар ҳам пиёдаларга тенглаштирилади.

йўл ҳаракати — одамлар ва юкларнинг транспорт воситалари ёрдамида ёки бундай воситаларсиз йўллар доирасида ҳаракатланиши жараёнида юзага келувчи муносабатлар мажмуи.

йўл — транспорт воситалари ва пиёдаларнинг ҳаракатланиши учун қурилган ёки мослаштирилган ер бўлаги ёхуд сунъий иншоот юзаси. Йўл автомобиль ва шаҳар электр транспорти йўлларини ҳамда тротуарларни ўз ичига олади.

йўл ёқаси — йўлнинг қатнов қисмига у билан бир сатҳда бевосита туташган, қоплама тури билан фарқ қиладиган ёки йўл ҳаракати қондасида билан белгиланган 1.1 йўл чизиғи ёрдамида ажратилган, ушбу қондаларга мувофиқ ҳаракатланиш, тўхташ ва тўхтаб туриш учун мўлжалланган бўлаги.

йўл-транспорт ҳодисаси² — транспорт воситасининг йўлда ҳаракатланиш жараёнида рўй берган, фуқароларнинг ҳалок бўлишига ёки соғлиғига зарар етишига, транспорт воситалари, иншоотлар, юкларнинг шикастланиши ёхуд бошқа моддий зарар етишига сабаб бўлган ҳодиса.

Ҳаракатланиш тезлиги — бу ҳайдовчи ҳаракатнинг серқатновлигини, транспорт воситаси ва юкнинг хусусияти ҳамда ҳолатини, йўл ва об-ҳаво шароитини, шунингдек ҳаракатланиш йўналишидаги кўринишни ҳисобга олган ҳолда, транспорт воситасини рухсат этилган тезлик чегарасидан оширмасдан бошқариши керак. Транспорт воситасининг ҳаракат тезлиги, ҳайдовчига йўл ҳаракати қондалари талабларини тўлиқ бажариши ҳамда транспорт воситасининг ҳаракатини доимий назорат қилиб бориш имкониятини бериши керак.

Ҳаракатланиш вақтида ҳайдовчи аниқлай олиши имкониятидаги хавф юзага келса, у транспорт воситасининг тезлигини у тўла тўхташни таъминлайдиган даражада камайтириши ёки тўсиқни бошқа ҳаракат қатнашчилари учун хавф туғдирмаган ҳолда айланиб ўтиш чораларини кўриши кераклиги белгилаб берилган. Аҳоли пунктларида транспорт воситаларининг тезлигини соатига 60³ километрдан, тегишли йўл белгилари ўрнатилган мактаб ва мактабгача таълим ташкилотларига етмасдан ва ўтиб кетиб 300 метрдан кам масофада соатига 30 километрдан, турар жой даҳалари ва ёндош ҳудудларда (уй-жой бинолари орасидаги ер участкасида) эса соатига 20 километрдан оширмасдан ҳаракатланишга рухсат этилган. Аҳоли пунктларидан ташқарида енгил автомобилларга ва рухсат этилган тўла вазни 3,5 тоннадан ошмайдиган юк автомобилларига тезликни соатига 100 километрдан оширмасдан ҳаракатланишига, шаҳарлараро қатнайидиган автобусларга ва микроавтобусларга тезликни соатига 90 километрдан оширмасдан ҳаракатланишига, бошқа автобуслар, тиркамали енгил автомобиллар, мотоцикллар, рухсат этилган тўла вазни 3,5 тоннадан ортиқ бўлган юк автомобилларига тезликни соатига 80 километрдан оширмасдан ҳаракатланишига, тиркамали юк автомобилларига тезликни соатига 70 километрдан оширмасдан ҳаракатланишга рухсат этилганлиги белгиланган.

Бундан ташқари ҳолатларда транспорт воситаларининг ҳаракатланиш тезлигини ошириши тақиқланади, агарда транспорт воситасининг ҳаракатланиш тезлиги белгиланган тезлик чегарасидан ошиб кетганда, ҳолатда транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини ошириб юбориши ҳуқуқбузарлик содир этилган деб баҳоланади.

Транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини ошириб юбориши ҳуқуқбузарлиги Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22-сентябрда тасдиқланган Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 128³-моддасида белгилаб

² Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Йўл ҳаракати қондаларини тасдиқлаш тўғрисида”ги қарори, 12.04.2022 йилдаги 172-сон.

³ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Йўл ҳаракати қондаларига автомобиль йўлларида ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга қаратилган ўзгартириш киритиш тўғрисида”ги қарори, 03.04.2023 йилдаги 140-сон.

берилган. Демак шундан маълумки йўл ҳаракати қондасининг 78, 79, 80-бандларида белгиланган қоидалар бўзилган тақдирда, МЖТКнинг 128³-моддасининг тегишли бандларида кўрсатилган жазоларнинг бири қўлланилиши мумкин. Ушбу модданинг *биринчи қисмида* агарда транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан кўп бўлмаган катталиқда ошириб юборганда, (масалан белгиланган тезлик чегараси соатига 50 километр бўлганда соатига 70 километрдан ошмаганда ва белгиланган тезлик соатига 70 километр бўлганда соатига 90 километрдан ошмаганда), бундай ҳуқуқбузарликлар учун базавий ҳисоблаш миқдорининг бир баравари миқдорида жарима солишга сабаб бўлади.

128³-модда иккинчи қисмига асосан транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан ортиқ, лекин 40 километрдан кўп бўлмаган катталиқда ошириб юбориши ёки транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан кўп бўлмаган катталиқда худди шундай ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин бир йил давомида худди шундай ҳаракат такроран содир этилганда, базавий ҳисоблаш миқдорининг беш баравари миқдорида жарима солишга сабаб бўлади.

128³-модда учинчи қисмида эса агарда транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 40 километрдан ортиқ катталиқда ошириб юборганда, бу ҳолат учун базавий ҳисоблаш миқдорининг тўққиз баравари миқдорида жарима солишга сабаб бўлади.

128³-модда тўртинчи қисмида транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан ортиқ, лекин 40 километрдан кўп бўлмаган катталиқда худди шундай ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор ошириб юбориши ёхуд транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан кўп бўлмаган катталиқда худди шундай ҳуқуқбузарлик учун икки марта маъмурий жазо қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор ошириб юборганлиги учун эса базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн беш баравари миқдорида жарима солишга ёки транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқидан бир йил муддатга маҳрум қилишга сабаб бўлади.

128³-модда бешинчи қисмининг Транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 40 километрдан ортиқ катталиқда худди шундай ҳуқуқбузарлик учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор ошириб юбориши ёки транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан ортиқ, лекин 40 километрдан кўп бўлмаган катталиқда, худди шундай ҳуқуқбузарлик учун икки марта маъмурий жазо қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор ошириб юбориши ёхуд транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини соатига 20 километрдан кўп бўлмаган катталиқда худди шундай ҳуқуқбузарлик учун уч марта маъмурий жазо қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор ошириб юбориши, транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқидан икки йил муддатга маҳрум қилиб, базавий ҳисоблаш миқдорининг йигирма беш баравари миқдорида жарима солишга сабаб бўлади. Лекин ушбу ҳуқуқбузарликнинг такрорийлиги инobatга олиниши учун ҳуқуқбузарлик махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилмаган бўлиши керак. Сабаби Ўзбекистон

Республикасининг маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 17¹-моддаси 3 қисмида шундай белгиланган.

17¹-модда 3 қисми *Махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали йўл ҳаракати қоидалари бузилганлиги қайд этилган тақдирда, ҳуқуқбузарликнинг такрорийлиги ҳисобга олинмайди, лекин ушбу кодекснинг 321-моддасининг учинчи қисмида назарда тутилган ҳол бундан мустасно. Ушбу ҳолатлар куйидагилар:*

Махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган йўл ҳаракати қоидалари бузилганлиги бўйича иш янгидан кўриб чиқиш учун юборилиб, қарор бекор қилинган тақдирда, мазкур иш маъмурий ҳуқуқбузарликни содир этган шахсга нисбатан у илгари содир этган ҳуқуқбузарликларнинг такрорийлигини инобатга олган ҳолда умумий асосларда кўриб чиқилиши лозим. Агар маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги қарор устидан берилган шикоятни кўриб чиқиш жараёнида тегишли транспорт воситасига ҳуқуқбузарлик қайд этилган пайтда эгалик қилган шахс аниқланса ёхуд мазкур транспорт воситаси бошқа шахсларнинг ғайриҳуқуқий хатти-ҳаракатлари натижасида транспорт воситаси мулкдорининг эгалигидан чиқиб кетганлиги аниқланса, транспорт воситасининг мулкдори ўзига тегишли транспорт воситасидан фойдаланиб содир этилган, махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган йўл ҳаракати қоидабузарликлари учун маъмурий жавобгарликдан озод этилади. Маълумот учун тезкор ва махсус хизматларнинг транспорт воситалари, шунингдек улар кузатиб келаётган транспорт воситалари томонидан йўл ҳаракати қоидаларига мувофиқ имтиёздан фойдаланган ҳолда содир этилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар махсус фото ва видео қайд этишнинг автоматлаштирилган техник воситалари орқали қайд этилган тақдирда ҳамда кечиктириб бўлмайдиган хизмат вазифаларини бажарганликни тасдиқловчи ҳужжатлар тақдим этилганда ҳайдовчиларнинг маъмурий қоидабузарлиги охириги зарурат ҳолатларида содир этилган деб топилади ва маъмурий иш ушбу кодекснинг 271-моддасига мувофиқ тугатилади. Тезкор ва махсус хизматларнинг кўк ёки қизил ёхуд кўк ва қизил рангли ялтироқ маёқчани ёққан ҳолда ҳамда махсус товушли сигналлар билан яқинлашиб келаётган транспорт воситаларига уларнинг тўсиқсиз ўтиб кетиши учун йўл берган транспорт воситалари ҳайдовчилари томонидан содир этилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар фото ва видео қайд этишнинг махсус автоматлаштирилган техник воситалари орқали қайд этилган тақдирда, ҳайдовчиларнинг маъмурий ҳуқуқбузарлиги охириги зарурат ҳолатларида содир этилган деб топилади ва маъмурий иш ушбу кодекснинг 271-моддасига мувофиқ тугатилади.

Мамлакатимизда транспорт воситалари иштирокида содир этилаётган ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш тизимини ташкил этишда, жаҳон тажрибасини чуқур ўрганилиб, бу соҳада ижобий натижаларга эришган давлатларнинг услубларига таққослаб амалга ошириладиган бўлса, кўзланган натижаларга эришиш мумкин. Масалан Исроилда шаҳар доирасида ҳайдовчилар 50 км/соат тезликка риоя қилишлари керак ва мамлакат йўлларида 90 км/соат тезликка рухсат берилади, тезлик чегараси 100 км/соат бўлган тезликда ҳайдаш пайтида, ҳайдовчилар барча тезлик чегаралари тегишли қоидалардан хабардор бўлиши талаб қилинади. Маълумот учун Исроил давлатидаги 200 км узунликдаги “Ицхака Рабина” тезюар шоссеси мавжуд.

Ушбу давлатда транспорт воситасида ҳаракатланишда, чекланган тезликдан ошиб кетганлик учун катта жарималар мавжуд ва кўшимча жазо сифатида ҳуқуқбузарга нисбатан транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқлардан маҳрум бўлиш билан ҳам таҳдид қилинади. Бундай жазолар мамлакатимизда ҳам бор албатта, лекин бундан ташқари ушбу давлатда ҳайдовчилар маҳаллий йўлларда масофани сақлашга нисбатан жуда каттиқ муносабатда бўлишлари талаб қилинади. Транспорт воситалари орасидаги оптимал масофа 2-3 метр қилиб белгиланган ва ушбу масофага ҳайдовчилар катъий риоя қиладилар. Маҳаллий ҳайдовчилар пиёдаларга катта эътибор ва ҳурмат билан қарашади. Пиёдалар ўтиш жойи билан кесишган жойга яқинлашганда, тезликни камайтириш керак. Тартибга солинмаган ўтишларда пиёдалар авфзалликларга эга, шунинг учун сиз тўхташингиз ва сабр-тоқат билан йўл беришингиз ҳамда ҳаракат қилиш учун мумкин бўлган вазиятни кутиб туришингиз керак бўлади.

Йўл ҳаракати иштирокчиларининг йўл ҳаракати қоидаларини яхши билиши ва унга амал қилишини, йўлларда ҳаракат хавфсизлигини самарали таъминланишини, келгусида шу каби ҳуқуқбузарликни содир этмаслиги учун ҳайдовчилар қайта тарбияланишига эришиш ҳамда инсонларнинг ҳаёти, соғлигини ва мулкни химоя қилиш, асосий мақсадимиздир.

Юқоридаги билдирилган фикр-мулоҳазалардан келиб чиққан ҳолда транспорт воситалари ҳайдовчиларининг белгиланган ҳаракат тезлигини ошириб юбориши ҳуқуқбузарлигига қарши курашишнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш борасида қуйидагилар таклиф этилади.

Биринчидан, йўлларда транспорт воситаларининг ҳаракатланиш тезлигини назорат қилишнинг замонавий механизми жорий этилиш ва қоидабузарликларни аниқлаш юзасидан компьютерлаштирилган бошқарув тизимини янада кенгайтириш таклиф этилади.

Иккинчидан, йўл ҳаракати қоидабини бузган йўл ҳаракати иштирокчилари учун қонунчилигимизда белгиланган жазоларни қайта кўриб чиққан ҳолда, жазодан ташқари ҳар бир содир этган ҳуқуқбузарлиги учун жарималар баллари жорий этилиб, ушбу баллар тўплами асосида қоидабузарларни қайта тарбиялаш учун хизмат қиладиган "музатив" механизмини йўлга қуйиш ҳамда тегишли норматив ҳуқуқий ҳужжатларга, ўзгартиш ва кўшимчалар киритиш мақсадга мувофиқдир.

Учинчидан, ҳайдовчиларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш соҳасида таълим хизматларини сифатини яхшилаш, ҳайдовчилар ва ҳайдовчиликка номзодлардан амалий имтиҳон олиш учун замонавий маҳсул ажратилган ва жиҳозланган автодромлар куриш.

Тўртинчидан, йўл шароитларидан келиб чиқиб, юқори ва кичик тезликда хавфсиз ҳаракатланишни таъминлайдиган ҳолларда йўлларнинг айрим қисмлари ёки ҳаракатланиш бўлақларида айрим транспорт воситаларига ҳаракатланиш тезлигини оширишга ва пасайтиришга қаратилган тегишли йўл белгиларини ўрнатиш ёки қайта ўрнатиш.

Бешинчидан, йўл ҳаракати иштирокчиларининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш ҳамда йўл ҳаракати қоидаларига риоя қилиш юзасидан жойларда таъсирчан тарғибот учрашувларини ташкиллаштириш.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкин юртимизда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ва бунда аҳолининг хушёрлигини оширишга қаратилган саъй-ҳаракатларда ҳаракат хавфсизлиги тадбирининг алоҳида ўрни бор. Йўл-транспорт ҳодисалари содир бўлиш эҳтимоли юқори бўлган ҳудудларга тезлик ўлчаш мосламалар билан таъминлаш

ишларини жадаллаштириш, таълим муассасалари ҳамда пиёдалар орасида тарғибот-ташвиқот ишларини янада кучайтирилса ўйлайманки, келгусида йўл-транспорт ходисаларидан жабрланганлар сони камайишига эришган бўлар эдик. Энг катта мақсадимиз, тизимга янги инновацияларни жорий қилган ҳолда инсон ҳаётини сақлаб қолишга қаратилгандир. Бунинг учун нафақат ички ишлар органлари, бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва ташкилотлар барча имкониятларни, кучларни сафарбар этиб, жамоат тартибини, фуқароларимизнинг осойишта ҳаётини таъминлаш йўлида аниқ дастур асосида чора-тадбирларни белгилаши керак бўлади.

ФЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. – 48 б.
2. Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси. – Т.: Адолат, 2018. 519 б.
3. Ўзбекистон Республикасининг 2013 йилда 10 апрелдаги ЎРҚ-348-сонли «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги янги тахрирдаги қонуни // Ўзбекистоннинг янги қонунлари. //Lex.uz.
4. Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 2 октябрдаги ЎРҚ-117-сонли «Автомобиль йўллари тўғрисида»ги қонуни. //Lex.uz.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 06 мартдаги “Жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида ички ишлар органлари фаолиятини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6196-сон Фармони;
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 2 апрелдаги “Ички ишлар органларининг жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича қўшимча ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-5050-сон қарори;
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 11 июлдаги «Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3127-сон қарори. //Lex.uz.
8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикасида йўл хавфсизлигини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори 377-сонли. //Lex.uz.
9. Ўзбекистон Республикаси ИИВнинг 2011 йил 31 майдаги «Йўл ҳаракати қоидаларини бузилишига доир маъмурий ишларни кўриб чиқишни ташкил этиш ҳамда ҳайдовчилик гувоҳномасига талон бериш ва алмаштириш тартиби тўғрисида»ги 68-сонли буйруғи.
10. Зиёдуллаев М.З. ва бошқалар. Ички ишлар органлари йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати фаолияти курсидан масалалар тўплами: Ўқув-амалий қўлланма. – Тошкент: 2013. –121 б.